

Wierzбно

Wieś szlachecka, parafia własna.

Inwentarze: 1657 (n.?) r.- także folwark Brzeźno, ks. grodz. Wschowa 170, 101-103v; 1735 r. – ks. grodz. Poznań d. Rel. 403, k. 178-178v, 189-189v; 1780 r. – ks. grodz. Poznań d. Rel. 592, k. 746-747;

Źródła: 1621 r. - ludzie luźni w Wierzbnie, ks. grodz. Poznań d. 150, k. 845v;

1651 r. – dwór, ks. grodz. Poznań d. 176, k. 141v-142;

1728 r. - Chmielnik. Grudna. Wierzбно. Pawłowski, kasztelan biechowski. Bieliński, podstoli poznański. Kontrakt, ks. grodz. Poznań 939, k. 25v-26;

- ks. grodz. Poznań 942, k. 49-49v Rydzyńscy. Wierzбно. Egzekucje. Zob. też k. 50v-51

1780 r. – ks. grodz. Poznań d. 592, k. 787, 788 (też Strychy);

1762-1768 – wykaz pretensji Prusimskiej do dóbr Wierzбно z powodu zboża wydanego chłopom do zasiewu. Lista chłopów, inwentarz, ks. grodz. Poznań d. 556, k. 327a-327b;

Lit.: SHGWpol. (kartoteka);

[1580] Wieś należała do Krzysztofa Wierzbińskiego siedzącego na 9 półłanach osiadłych, z 4 zagrodnikami, komornikiem, kowalem. Półłan roli należał do sołectwa. W rejestrze zaznaczono: *ab arato sam pan orz*. Drugi dział trzymał Andrzej Wierzbiński: 4 półłany, 6 zagrodników (po 4 gr), jeden zagrodnik (po 6 gr), komornik, półłan roli karczmarza [Pawiński, s. 39].

[1619] Wieś Krzysztofa Wierzbińskiego. Pobór obejmował 4 półłany osiadłe, półłan, młyn jednokołowy, 2 zagrodników (po 4 gr), 2 komorników (po 2 gr) oraz 2 ratajów. Wieś częściowo zwolniona z obciążeń fiskalnych (2 półłany, zagrodnik, kowal). Drugi dział Wierzbna trzymał Pięłowski: 6 półłanów i 4 zagrodników (po 4 gr), kwartę roli. Podatki z części Wierzbińskiego wynosiły 5 fl 11 gr; z drugiego działu – 3 fl 23 gr 9 den [APP, Tabela Poznań 1, k. 54].

[1662] Wieś miała 29 domostw [Bibl. Kórnicka PAN, rękopis BK 360, k. 9].

[1710] Wierzбно wraz z folwarkiem Brzeźnem miało 2 dymy i półdym [Bibl. Kórnicka PAN, rękopis BK 360, k. 38].

[1780] W dziale Wierzbńskiego były 4 dymy. Do osady młyńskiej przynależał jeden dym. Maciej Wierzbński posiadał 12 dymów. Od każdego dymu pobierano po 15 gr podymnego [APP, Tabela Poznań 1, k. 37].

[1788] Wieś miała 33 dymy osiadłe [Magazin für die neue Historie und Geographie, Bd. 22, Halle 1788, s. 51(64)].

[1789] Wieś należąca do rodziny Prusimskich. Dochody szacowano na 2437 zł 22 gr 9 den. Dochody proboszcza oszacowano na 498 zł 7 gr 9 den. [APP, Tabela Poznań 6, k. 179v-180].

Wierzbno [parafia]

Parafia rzymsko-katolicka w dawnej diecezji poznańskiej, archidiakonacie pszczewskim, dekanacie wronieckim (Lwówek, potem Zbąszyń). W jej granicach leżały Brzeźno (XVIII w.), Wierzbno oraz Gorzycko (XV w.). Prawa patronatu przysługiwały dziedzicom Wierzbna.

Początki parafii niejasne. J. Nowacki uważał, że istniała w XIV w., jednak spustoszała w latach wojny domowej 1382 – 1385. Około 1570 r., przejęta przez protestantów. Do Kościoła rzymsko-katolickiego powróciła przed 1624 r.

Parafia istniała w początkach XV w. Dnia 22 września 1432 r. Bodzęta Niewierski wraz z małżonką Agnieszką i synami Sędziwojem, Mikołajem i Dobrogostem zwrócili się z prośbą o odnowienie tutejszej parafii, na co uzyskali zgodę 30 czerwca 1434 r. Kościół według tych przekazów nosił wezwanie Wniebowzięcia BMV i św. Mikołaja. Prawa patronatu przysługiwały dziedzicom Wierzbna [KDW IX, nr 1296, 1371].

Dochody parafii w 1789 r. szacowano na 489 zł 7 gr 9 den. Parafia miała zapis 35 zł oprawiony na dochodach z Wierzbna oraz 70 zł na dochodach ze Strychów [APP, Tabela Poznań 6, k. 179v-180].

Lit.: Łukaszewicz J., *Krótki opis historyczny kościołów*, t. II, s. 438; Nowacki J. *Dzieje archidiecezji*, t. II, s. 467;

[plebani]

Listę plebanów zestawia J. Nowacki, *Dzieje archidiecezji*, t. II, s. 467;

1432 r. – Wojciech, komendarz; KDW IX, nr 1371;

1434-1443 – Wojciech z Międzychodu, pleban, zapewne identyczny z Wojciechem, komendarzem (zob. wyżej), KDW IX, nr 1371; Nowacki J., *Dzieje archidiecezji*, t. II, s. 467;

Polonia Maior – fontes

1789 r. – Wąchalcki, proboszcz, APP, Tabela Poznań 6, k. 179v;

Uwaga: we wsi zachował się pałac oraz zabudowania folwarczne z XIX, XX w.